

DRUŽINSKI PRIJATELJ

POUČNO ZABAVNI LIST ZA SLOVENSKE DRUŽINE.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrty petek v mesecu.
Naročnina je za vse leto 3 krone, za pol leta 1 krono 50 stot.
Posamezne številke po tobakarnah stanejo 10 st.tink.

Dupise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (ozir. ma. uprava) „Druž. Prijatelj“ v Trstu, ulica S. Francesco št. 15, I. n.
Poštno - hranilničnega računa št. 64.139.

NA RODNI GRUDI.

(Povest iz nedavnih časov. — Spisal Fr. Ks. Steržaj.)

II.

Zg daj zjutraj je bilo. Solnce se je komaj pokazalo izza Srnjaka in obsipalo vso vas z razkošnim zlatom. Vse stvari, hiše, drevje, plotovi so se svetili kakor pozlačeni.

Po Kelinovem dvorišču je že korakal visok petelin, tuintam postal, zahupotal s perotmi in za kikirikal, da se je njegov močni glas raznesel po doljnem koncu vasi. Drugje pa so se mu odzivali mlajši in starejši tovariši.

Na drevju so ščebetali vrabci in nemirno čakali kdaj da se odpro vrata pri Kelinu, da se vsujejo kakor toča na pšenico.

Hlevna vrata so se odprla in Janez je stopil iz njih. Nato je odprl skedenj in prinesel lesenega kozla in žago in začel rezati.

Njemu nasproti, tam pri plotu pa se je pokazalo osemnajstletno dekle polnega, rdečega obraza, z dvema malima jamicama na licih a priprosto, skoraj revno oblečeno.

Kdor bi jo videl, s kakim veseljem in notranjo zadovoljnostjo je opazovala pridnega in zgodnega delavca, bi bil tudi takoj uganil, da ga rada vidi. Dolgo časa je stala tam in parkrat komaj slišno zaklicala: Janez! A oni je bil preveč zamišljen, da bi jo bil slišal, ali pa je mogoče žaga preveč škripala.

Deklica ob plotu se je sklonila in pobrala rezrel češpljev paber in ga zalučala v Janeza. Takoj nato pa se je skrila za gostim plotom.

Janez je pogledal gori, ozrl se kvišku in ko je opazil na drevesu tropo vrabcev, je mirno nadaljeval svoje delo.

Tam za plotom pa se je začulo pritajeno hihetanje.

In Janezovo resno obličje se je za trenotek razjasnilo. Ozrl se je naokolu, kakor da bi se hotel prepričati, je-li v bližini tako nepotrebno, radovedno uho, potem pa je skočil h plotu.

„Ali si ti Marjeta?“

Ko pa je pogledal za plot ni bilo nikogar. In neko razočaranje se mu je bralo na obrazu, ko je stopil zopet nazaj k delu.

A komaj je potegnil žago parkrat gori in dol, mu je iznova priletel paber na klobuk. In ko se ozrl je stala ob plotu Oštirjeva Marjetica in mu živahno migala s prstom naj stopi bližje.

„Kaj je?“ je vprašal navidez malomarno.

„Mm —“ se je namrdnila Marjetica. „Kaj pa si tako nekam jezen?“

„Beži no — kaj bi —“

„No, snoči je bil pri nas oni Krovček iz Sela, udovec — saj ga poznaš?“

„Poznam — in kaj je ž njim, kaj je hotel?“

„Mene, hi — hi —“

„Kako to?“

„I, no, boš že uganil. Za ženo me hoče — hi.“

„Tebe?“

„Mene, mene —“

„Kako je pa prišel do te misli?“

„Kaj vem!“

„In kaj si mu odgovorila —“

„Tako sem mu jo zasolila, veš da ne bo nikoli več prišel k nam, veš.“

„Kaj pa so mati rekli?“ je poizvedoval Janez.

„Da naj se premislim — veš.“

„Tako?“

„Mhm!“ mu je prikimala Marjetica in dela prst na brado pri tem pa pogledala Janeza tako nagaivo, da bi bil najrajši kar čez plot skočil. No a ta je bil precej visok in trnjev.

Tedaj pa se je čulo na oni strani pri Oštirju škripanje vežnih vrat in: „Marjetica!“ — je zaklicala mati deklico. Očela Marjetica že dolgo ni imela. Umrl je bil, ko je bila stara komaj sedem let.

Ta pa se je sklonila in začela pri drvarnici nabira i drv v naročje. Potem pa je odzvala :

„Kaj pa je?“

Kje pa si zopet ?

I po drv sem šla, da bom zakurila .

Mej tem pa je Janez že zopet rezal drva in razmišljal. Čudne misli so mu rojile po glavi, a ne ravno neprijetne, zakaj smeh, ki mu je plaval krog usten, je pričal o tem.

Nad njim pa so ščebetali vrabci, solnce je sijalo vedno topleje — potem pa je zaklicala Franca na pragu s zategnjenim glasom :

Janez, France, Andrej — kosit !“

In odprle so se vrata pri hlevu in France je stopal za Andrejem v hišo. Potem pa je tudi Janez odložil in šel — —

III

Že okoli osme ure je vstal gospodar Kelin, kar je bilo pri njem zelo redko. Dogajalo se je navadno takrat, kadar prejšnji večer ni popival. No in snoči jo je bil kmalu potegnil spat — glava ga je bolela, in popoldne se tudi ni naspal.

Potem pa mu je žena prinesla zajutrek in obstala pri mizi ter čakala, kaj poreče. Nekaj časa je molčal, potem pa je vprašal :

„Kje je pa Korlina?“

„I kje bo, spi še —“

„Kaj tako dolgo, to je vendar že preveč!“ je vzrožil.

„Pusti jo no — mlada je še — in mladost rada spi —“

„Saj je Janez tudi mlad —“

„Zmerom Janez, pa Janez —“

„Da, da Janez! Po njem naj se zgleduje. Sram jo bodi, lenoba.“

„Oho — lenoba —“

„No, ali ni?“

„Saj je tvoja hči.“

„Naj bo. Jaz sem tudi delal, ko sem bil mlad, sedaj pa mi ni treba, da veš.“

„No, saj te nihče ne sili kaj pa režiš“ — se je rezko odzvala žena in odhajala skozi vrata. Danes mož ni pri volji. Najboljše je, da ga pusti pri miru, si je mislila in šla klicat Korlino ki je spala v sobici nad izbo

Kelin pa je molče spil kavo, zagnal žlico jezno na mizo in se pokrnil. Potem pa je odšel „na Pošto“. Jezen je bil in tedaj — je treba jezo splahniti. Ko je stopil na vrata je prihajal Dagar mimo in se vstavil

„Bojda, sosed!“

„Bojda!“ je zagodrnjal Kelin in hotel mimo.

Kam pa greš?

I kam, gori imam nekaj opravka“

„Počakaj no, sa grem tudi jaz.“

In Kelin ga je počakal, pa sta potem složno in počasi stopala po poti mimo Ablerja „na Pošto“. Ljudje, pa, ki so ju srečavali, so ju pogledovali po strani. Eni iz nevošljivosti, če, ker se jima ni treba truditi in ubijati za vsakdanji kruh, drugi pa so se jezili nad njuno brezdelnostjo.

A ona dva se nista dosti menila za nje. Zlasti Kelin ne, ki je imel v sebi ponos bogatega visokega posestnika. Navadno se ni nikoli dosti menil za nje. Če so sedeli v gostilni polzemljakarji pri eni mizi, je sedel sam k svoji in precizno bobnal s prsti po mizi. Tuintam pa jih je pogledal tako z visokega, kakor bi jih preziral. In možje delavci, poštenjaki, ki so se v potu svojega obraza trudili za vsakdanji kruh, so težko prenašali te poglede. Ta in oni je robato zaklel, drugi zopet po tihem zabavljali. Na glas pa si nihče ni upal, češ, bogve ne bo li potreboval kdaj v življenju njegove pomoči

Kelina in Dagarja je pozdravil glasni halò v mali, posebni sobici na Pošti .

„Kelin kod pa si hodil včeraj?“ mu je zaklical iz kota mesar Pesek

Doma sem bil“, mu je čemerno odgovoril Kelin.

„Ali te koža srbi ali kaj?“

„No da bi te! Srbi me rad bi te ogrnil po hrbtu — smrt koščena“, se je že bolj dobrovoljno smejal Kelin, ko je sedel poleg dolgega in suhega mešetarja „za vse“ Toničarja.

„E menda ne bo hudega, je dejal ta in se unikal. Zraven pa je Dagarju pomežiknil. Ali ta ni videl ali pa ni hotel videti. Živahno se je že razgovarjal z gostilničarjem, ki je sedel pri onih dveh.

„Ti, Kelin —“

„No, kaj boš povedal?“

„Nekaj imam za te, pa samo za te —“ je potihoma odgovoril Toničar.

„Kaj pa tako posebnega —?“ je vprašal tiho potem pa se je obrnil k gostilničarju: Gospod Senikar — en vrček, pa segeđinskega golaža danes sem lačen“.

„Si pa že na vse zgodaj lačen,“ ga je podražil Dagar.

„Takega golaža, kakor ga naredi Senikarjeva gospa, sem vedno lačen“, mu je odvrnil Kelin.

„Kelin ali bomo?“ je vprašal mesar Pesek, ki je komaj čakal in ki so ga že prstje srbeli za karte.

„Čakaj saj še k sapi nisem prišel“, se je smejal Kelin.

„Saj je še oni padel, ki je s hruške padel“, je zagonil Toničar Pesku, zraven pa pomembno stisnil oči.

„Hej, ti smrt koščena, saj je moral.“

„Si pa zviti danes; sicer pa smrt kar pri miru pusti.“

„No, no, saj ga ne boš! A zdi se mi, da si na koprivah spal, zakaj jezen si“, je podražil Dagar Toničarja.

„Kjer hočem, Dagar, da veš, a tam ne, kakor ti“ je pristavil Toničar zlobno.

Dagar je planil po koncu; kmalu bi bil mizo prevrnil. Dasi je bila gola in čista resnica, vendar ni rad slišal, ako mu je kdo očital. Zagrabil je vrček, in da ga nista Kelin in Pesek prijela, pa bi jo bil Toničar dobil. Tako pa ga je samojezno pogledal in dejal:

»Veš, ti strelska smrt koščena, veš — tebi nič mari —“ je nazadnje zinil. Nič drugega se ni domislil, da bi mu vrgel v obraz.

Tebi tudi nič, je zagodrnjal Toničar in srebnil globok požirek piva.

Pesek pa je potegnil iz žepa zamazane in oguljene karte ter začel deliti.

„Vsaj toliko počakaj še toliko da poje. Še en »štefan« g Senikar“, je zaklical Kelin s polnimi ustni.

Potem so pa začeli. Nekaj časa so marjašili. Potem ja ko je Senikar odšel iz sobe, je Pesek pobral karte in začeli so »eno in dvajset«. Igra za igro se je vrstila. Izprva je dobival Kelin.

„Srečo imaš danes!“

„Saj je čas.“

»Čas, čas«, ga je oponašal mešetar. „Kaj pa se tebi pozna, če zaigraš dvajset kron!“

Toničar je dobro poznal Kelinovo slabost: bahaštvo. In rad ga je nekoliko podrezal, da se je Kelin segrel in dajal za pijačo.

„No, tisto pa, tisto. Pozna se mi pa res ne“, je legal Kelin, ki ga je igra in »pijača« že precej udobrovoljila. Takega premoženja pa nima kdo zlepa, kakor je moje. Ej, ne bo še zmanjkalo ne, kar dajmo g. Danes sem jaz plačnik.“

In steklenica za steklenico se je praznila. Bila je ura poldne, bila tri, štiri — prihajal je mrak, a oni so še vedno pili na Kelinov račun. Pijača jim je stopala v lase, obrazi so jim rdeli, jeziki so se oplitali — oči so postajale kalne brezizrazne. In potem so prenehali z igro; zadnji je pobral denar Toničar šest bankovcev po 20 kron. Mesar Pesek ga je diegnil z nogo pod mizo in Toničar mu je stisnil tri v roko, druge tri pa je spravil sam v žep.

Potem pa so začeli popevati. Glasovi so po stajal vedno bolj hripavi, hreščeči, neubrani; vmes pa so pridno segali po pijači. — Prišel je ta in oni in se jim pridružil.

„Le pijmo, saj plača Kelin“, je godrnjal Toničar in poskusil pomigniti z očesom, no a že ni mogel.

Ko je Kelin vstal, se je opotekel — in se oprijel za mizo.

„Kam pa te nese, hoj —“ je zakričal Pesek in sunil Dagarja, ki je slonil na mizi in je smrčal.

„Do — m — ov“ je jecljaj Kelin.

„Plačaj!“

„Aha — mhm — plačaj —“ je godrnjal Kelin in potegnil z žepa denarnico. Dva nova stotaka sta se videla in nekaj papirnatega drobiža. Ko je poravnal račun in mu je Senikar spravil denarnico v žep, — je odhajal proti domu naslonjen na Toničarja.

Nad njima pa so sijale zvezde blede luna je razlivala rumenosrebrnkasto svetlobo po vsej okolici in vetila Kelinu in Toničarju po poti.

„Kelin?“

„Oha — Kam — pa — greš?“

„S teb j domov —“

„Oha — mhm —“

Kelina se je lotila neka jokavost, ki jo opazamo večkrat pri pijancih.

„Vič — ti, n — u — ti si zla — ta duša — oh —“, in solze so polzele Kelinu po licu, ko se je opiral na mešetarja.

Tam na vas p so zapeli vaški mladeniči ono: „O Marija s planinske gore“. Jasno in čisto so se raznašali njih glasovi po vasi. Tuintam se je odprlo okno na vas, tuintam je mlado srce trepetajoče poslušalo petje, tuintam je votlo zalajal pes — — —

(Pride še.)

SV. GERMANA.

Igrokaz v štirih dejanjih in s sklepnim prizorom.
— (Prevedeno iz nemškega.)

O S E B E:

Germana, pastirica. — Ana, njena mačeha. — Kata, Marjeta, Germanini polsestri. — Žefa, Polona, sosedi. — Jerica Nežika, Tončka, Zofka, Lenčka, pastirice.

(Igra se vrši na južnem Francoskem v 16. stoletju.)

(Dalje.)

DRUGO DEJANJE

Pot v gozdu.

Prvi prizor

Germana sama.

Germana. Nelikokrat mi je pravila ranjka mati, kako da Bog skrbi za vse stvari; da on ne pozabi ne lilij na polju ne ptic pod nebom. — Bolj ko rastem, bolj spoznavam to re-nico. Kako pa še le skrbi za nas ljudi svoje otroke! — Ah, kako sladko je biti otrok božji! Zato pa se hočem tudi z otroškim zaupanjem obračati do Njega v

vseh križih in nadlogah. Saj je pa tudi največja tolažba za me, če moram iz ljubezni do Boga nositi križ.

Drugi prizor.

Germana, Jerica, Nežika.

Nežika. Dober dan Germana. — Danes sem pripeljala tudi svojo sestro Jerico s seboj. Pravila sem ji, kako lepe povesti znaš pripovedovati; tudi ona bi rada katero slisala, pa je tako bojéča, da sem jo komaj spravila sem.

Germana (Jerici.) Mene uboge deklice se vendar ne boš bala. — Pridita semkaj, sedimo tukaj: si bomo kaj lepega povedale; od tukaj imamo tudi zmiraj ovce pred očini, da se nam katara ne izgubi.

Nežika. Sedaj le pazljivo poslušaj Jerica!

Germana. Kaj naj vama pripovedujem? — Jaz mislim vedno na Boga. Ali vama hočem govoriti o Bogu? — Ali si bila že kedaj na paši Jerica?

Jerica. Da enkrat sem že bila s sestro pa sem se kmalu vrnila domov.

Nežika. O naša Jerica nima veselja do paše.

Germana. Večkrat se mi kar milo stori, kadar gledam svoje ovce, ker tako rado ubogajo. — Vidita, tudi me smo ovčice Kristusove črede. Naš pastir je dober in on pozna svoje ovce in ovce poznajo njega.

Jerica. Kdo je naš pastir?

Germana. Jezus Kristus! Kako sladko je ubogati njegov glas.

Jerica. Ali si ti že slisala kedaj Jezusa govoriti?

Germana. Vidiš, Draga Jerica, Jezus nas kliče po duhovnikih, stariših in tudi po naši vesti. In njegovo srce se raduje, če vidi, da ovčice rade slušajo njegov glas.

Nežika. O jaz rada ubogam svojo mater, toda ubogati tvojo mačeho, Germana mora biti res težko, ker je tako trda s teboj.

Germana. O, ona me le skuša in zame je dobro, če me drži strogo.

Nežika. Pa tudi tvoji sestri te tako slabo sodita!

Germana. Kaj zato; to ne škoduje nič moji duši. Saj me bo Bog sodil, ne ljudje.

Jerica. Ali ti moraš vendarle dosti pretrpeti.

Germana. Ne govori tako, ljuba Jerica, trpeti moramo pač vsi.

Nežika. Ali, povej nam vendar, kdo ti daja toliko poguma, da vse to tako lahko pretrpiš?

Germana. To moč mi daja dobri pastir. — Vidi, vidi, kaj pa je mojim očam da so postale tako nemirne? Moram teči pogledat kaj je. Pridem kmalu nazaj, počakata me! (Proč.)

Tretji prizor.

Prešnji potem, *Tončka, Zofka, Lenčka.*

Jerica. Kako dobro srce ima Germana!

Nežika. Res, prava svetnica; ona živi samo za Boga. Da bi bile le tudi me take!

Lenčka. Vam je pa že zopet govorila o kakih svetnikih in svetnicah, ta hinavka! Se bojim, da bo tudi vama kmalu glavo zmešala.

Tončka. Zakaj se nočeti več z nami igrati? Saj smo bile v časih velike prijateljice.

Nežika. Me smo bolj vesele, če smo v družbi z Germano.

Zofka. Če ste vesele, kakor ste v družbi z Germano, ki se še smejati ne zna, potem je bolje, da gremo proč (*Prime Lenčko za roko, kakor da jo hoče odpeljati.*) Lenčka se nam vsaj stori smejati.

Jerica. Glejte, da se ne bodete kakšen dan jokale, če bodete dosti ž njo občevale.

Tončka. Seveda, če bi hodile z Germano kakor ve dve, bi se še smejati ne smele in še tudi malo zaplesati ne bi smele.

Nežika. Pošteno se že smemo veseliti, da, toda z Lenčko bi pa jaz že ne hodila, ker govori včasih tako umazane besede in poje ognusne pesmi.

Lenčka. Kaj govoriš, hinavka! Mar je meni, če ti nisem zadosti sveta. — Tončka in Zofka, pojdimo pojdimo; kaj bomo poslušale te neumnosti. — Ti boš meni ukazovala, kaj naj govorim ali delam! Mene nič ne briga, če ti opadejo moje besede ali ne; samo da je meni prav.

Četrty prizor.

Prejšnje; Germana.

Germana. Kaj pa že zopet kričite? — Lenčka, Lenčka! Kako si ti hudobna in pokvarjena! Tončko si že pokvarila, sedaj bi pa še Zofko rada spravila na svojo stran. Ah, Bog se usmili.

Lenčka. Kaj se ti mešaš v moje stvari; jaz labko delam, kar hočem, kaj tebi mar? Pojdimo, pojdimo proč od tukaj.

Germana. Tončka in Zofka ostanita tukaj, ne hodita ž njo. Dobri pastir vaju kliče poslušajta njegov glas!

Lenčka. Kakšen dobri pastir? Čakaj, bom splašila tvoje ovce, potem bomo videli, kako ti bo pomagal dobri pastir? Tončka in Zofka pojdit s mano. (*Odidejo vse tri in Lenčka splaši ovce.*)

Germana. Oh, uboge moje ovčice (*Odide hitro.*)

Nežika. Jerica, glej, glej, kakšno debelo kamenje meče hudobna Lenčka med ovce!

Jerica. Glej, glej, kako jih je razkropila, ... in glej beži ... Zlaj, oh, ena je padla v brezno!

Nežika Meni se smili uboga Germana. Kaj bo počela zdaj njena mačeha ž njo ker bo prišla zvečer brez ovce domov. Ta Lenčka je pa res hudobna!

Jerica. Res nikogar ne pusti pri miru!

Nežka. Jaz se čudim le Germani; ker vse tako rada pretrpi.

Germana. (jokaje) Uboga moja ovčica!

Nežika Ti, ti uboga Germana!

Germana. Oh, kaj jaz, uboga, ovčica, ovčica!

Jerica. Sedaj je pa Lenčka gotovo tekla povedat tvoji mačehi, da si ti kriva, ker se je ubila ovca.

Germana. Naj le zvali krivdo name, to rada potrpi, samo, da bi se poljšala, ta nesrečna Lenčka. Pa sedaj hoče pokvariti še Tončko in Zofko. Te je prava škoda, ker je sicer tako dobra deklica. Molimo k d bremu pastirju, da bi se rešile vsaj njih duše. (*Poleknejo in molijo*)

Peti prizor.

Prejšnje. Ana.

Ana. Ti hinavka ti! Zdaj pa moli in se dela, kakor da bi se ne bilo nič zgodilo — Kje so ovce? — Kaj misliš, da ne vem, da je padla ena zaradi tvoje nemarnosti v brezno? Sem že vse zvedela. Uboga žival! Na ovce ovce bi morala gledati, ne pa zmiraj m liti! To boš plačala, čakaj. Mi nimamo denarja za metati proč.

Germana. Odpustite mati! Ne jezite se, prosim vas, ne bodite huda.

Ana. Kaj pa misliš, da se bom smejala. To škodo boš morala povrniti. Ti bom že utrgala vsak dan pri kruhu, dokler bo ovca plačana.

Nežika, Jerica. Soseba Ana, saj ni Germana kriva.

Ana. Kaj, vedve jo hočeti še za ovarj ti sedaj, to hinavko, ki ne zna drugega kot lenobo pasti. O lenoba, to ni nobena pobož ost. To bi bilo lep! — Germana, spravi ovce skupaj in žene jih hitro domov. A to ti rečem, ne prikaži se mi več pred moje oči; tvoj prostor je od sedaj naprej v hlevu pri ovcah. (*Odide proč.*)

Šesti prizor.

Prejšnje.

Nežika in Jerica. Uboga Germana!

Germana. O jaz nisem uboga ne. Kdor rada deluje, ljeno trpi, ta ni ubog pred Bogom.

Nežika. Toda ti trpiš po nedolžnem.

Germana. Kaj hočeš; velikokrat sem res za služila kazen, pa ni nihče kaznoval, zato pa sedaj rada potrpi, čeprav nisem nič kriva.

Jerica. Zakaj pa nisi povedala materi, da je Lenčka kriva nesreče.

Germana. Pa že rajši jaz sama trpim, kakor da bi njo tožila.

Nežika. O, kako si ti dobra! Še preveč dobra si; sedaj boš morala še lakoto trpeti zaradi tvoje prevelike d brote.

Germana. Ne bom ne, ne boj se; moj živež je nositi križ po zgledu našega Odrešenika. Le v Njem najdem up in tolažbo. Samo da bi se hotela Lenčka spreobrniti, pa vse rada pretrpim — Pojdimo! (*Odidejo.*)

Zagrinjalo pade.

(Dalje prih.)

Slovenski otroci na tujih šolah.

Veroučitelj — in učni jezik. Stariši — in učni jezik).

Slovenci imamo na mejah velike težave, velike križe. Boli nas posebno to, da nimamo povsod svojih šol. Nekateri stariši ne marajo dati svojih otrok v tuje šole, ker se bojé, da se jim v teh narodnostno ne izgube. Vendar je žalostno, če raste mladina brez šolskega poduka. Če dandanes ne zna človek ne pisati, ne brati in ne računati, je velik revež. Sram ga je povsod in škodo ima povsod. Kaj tedaj storiti? Stariši in narodni zastopniki imajo dolžnost, sveto dolžnost potegovati se za slovenske šole. Oblasti ne smejo biti gluhe na opravičene prošnje. Toda le a in leta minevajo in še nimamo šol v zadostnem številu. Z velikim trdom si komaj vzdržujemo ob-toječe šole Sv. Cirila in Metoda. Mnogo krajev je, kje bi bila potrebna taka šola a ni možno je ni sezidati, ni vzdrževati, kjer pa že stoje, so vse prenapolnjene.

Slošno je pa vendarle boljše da otroci v šolo zahajajo, kakor da so brez nje.

Če so naši otroci prisiljeni vsled pomanjkanja slovenskih, da gredo v tuje šole, bodo imeli več koristi in manj škode, če dobe dobrega **veroučitelja** in če imajo pametne **starise**.

Veroučitelj zahaja v šolo učiti **verstva in ne jezika**. Za o sme in mora rabiti ono sredstvo s katerim lažje doseže svoj namen. Slovenske male otroke, ki ne vedo drugega jezika razven matriškega sme in mora tudi na laških in nemških šolah izjemoma (ne glede na učni jezik v drugih predmetih) poučevati v **slovenskem jeziku**, dokler je to vpešneje. Seveda, kjer sta dve narodnosti ali tri, mora veroučitelj ohe ali vse tri upoštevati — Dokler nima tedaj veroučitelj vseh otrok dovolj zrelih za enotni učni jezik, sme in mora razven te a (za one, ki ga umevajo) rabiti slovenski jezik za one ki ga ne umevajo.

To načelo ni v nasprotju s cerkveno oblastjo.

Na ta način vrši veroučitelj svoje poslaustvo in pomaga otrokom v izobrazbi v materinščini

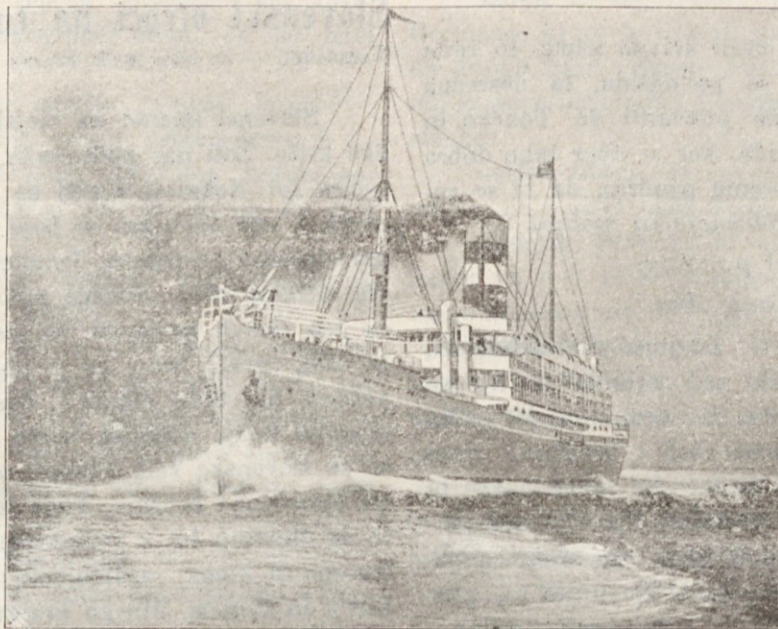
tudi na tujih šolah. Koliko šol je, v katerih naši otroci ne slišijo morda slovenske besede razven pri krščanskem nauku. Cerkev je povsod pravična.

Da se slovenski otroci v tujih šolah ne iznarode bodi poglavitna skrb **starišev**. Ti naj z njimi doma **govore** slovensko. Kadar znajo otroci že čitati in pisati v laškem ali v nemškem jeziku, ne bo pretežavno naučiti jih še tistih malih razlik slovenske abecede. To naj stori oče, mati, brat, sestra, ali kdo drugi. Poznamo našega mo-

ža, ki je zahajal v tuje šole in se je zasebno v svojem jeziku tako izpopolnil, da se mu vsi čudijo.

Na ta na in pomagajmo slovenskim otrokom na tujih šolah. Ne bojmo se za svojo mladino tolike raznarodovanja proti kateremu naj sta išči z lepo domačo vzgojo delujejo, kakor verske brezbriznosti in mlačnosti, katera se po šolah prodaja.

Te vrste pa naj še bolj glasno kličejo: „Dajte nam slovenskih šol“!

Izseljniška ladija avstro-ameriške parniške družbe v Trstn. — Bratje Kozulić i dr.

POZOR IZSELJENCI!

RAFAELOVA DRUŽBA V TRSTU. — Ul. Giacinto Gallina 6.

Na III. kat. shodu v Ljubljani (1906) se je povdarjalo, kako morajo biti previdni izseljenci, da jih slabi svet ne izkorišča. Naglašalo se je, naj naši ljudje *ostanejo*, če je le *možno, doma*, v svojej lepi slovenski domovini, ki nas lahko preživlja. Če pa je kdo prisiljen odpotovati na tuje, naj se da *podučiti* od *Rafaelove družbe*, katera mu *poskrbi* tudi vozni listek. Za Slovence je po dosedanji skušnji najugodnejše, če se selé *čez Trst* in sicer edino le na ladijah *avstro-ameriške plovitbene družbe* (Bratje Kozulić in dr.).

Prednosti: **v Trstu** 1) smo mi *doma*, 2) smo pod avstrijskim varstvom, 3) ostajamo pod avstrijskim varstvom do Amerike, 4) ni treba me njavati denarja, 5) si lažje pomagamo v svoji materinščini (v prodajalnicah, uradih, cerkvah), 6) imamo večinoma slovanske sopotnike.

Prednosti: na **ladijah avstro-ameriške** (Austro Americana) plovitbene družbe: 1) domači ljudje v *postrežbi*, 2) domača *kuhinja*, 3) *uvaževanje slovanskih jezikov*, v napisih, govoru, v razvr-

stitvi (po narodnosti v izseljni-kemu domu in na ladijah), 4) lastni *izseljniški dom*, obdan z lepim vrtom na samem, izven mesta tik morja. Do poslopja električni tramvaj. Po vseh prostorih električna razsvetljava. Hrana in stanovanje brezplačno pred odplitvijo za 2000 oseb, 5) močne ladije, 6) v izseljniškem domu nameravana katoliška kapela. Govorilo se je tudi o posebnem dušnem pastirju za izseljence, 7) strogo ločenje veroizpovedanja, narodnosti, spola. 8) Vožnja mnogo ceneja. 9) Zveza tudi v južno Ameriko. (1908) 10. Strogo nadziranje in poduk agentov, ki ne smejo vabiti (še manj siliti) ljudi v tujino.

Najbolj zanesljiva pojasnila glede izseljenec se pač dobivajo v *Rafaelovi družbi v Trstu*. Druge podružnice (v Ljubljani) morajo delovati sporazumno s tržaško.

V zadnjem času se je nekoliko slovenskih izseljencev obrnilo za svet na Rafaelovo družbo še le potem, ko so si kupili sami listek in sicer žal pri *tuji* plovitbeni družbi, ki je dražja in ponuja manj udobnosti. Da dogodilo se je, da je več izseljencev moralo potovati z vlakom iz Trsta v Reko, ker obstoji postava, da ta tuja plovitbena družba ne sme vkrcati v Trstu več nego 50 avstrijskih ljudi.

»Rafaelova družba«, ki deluje za blaginjo kat. izseljencev **brezplačno** in daje potnikom **priporočilne listke**, katere treba nositi vidno (na klobuku), ima v Trstu in v Ameriki (kakor tudi drugod) svoje **zupne može** (znak: sidro), ki izseljence sprejemajo in spremljajo.

Za pokritje stroškov se družba priporoča za podpornino in za **dobrovoljne** prinose.

Uljudno prosimo p. n. **župnijske urade** in **županstva**, da vzamejo ta oglas na znanje, **uredništva** časopisov pa, da ga ponatisnejo.

RAFAELO A DRUŽBA V TRSTU.

Trst, dne 6. svečana 1907.

Lud. Dean
predsednik

Aleks Piasecki
tajnik

Iv. Tul
tajnikov nam.

„ROŽA SKRIVNOSTNA.“

(Zložil Starogorski.)

Po livadah cvetnih
pohajal sem in cvetjeiral;
cvetov pa najlepših
Mariji na oltar sem dal . . .

Sedaj si pust, oltar s podobo,
ti cvetja nikdo več ni trgaj,
kar bil odšel pod streho tujo,
se nikdo zate več ni briga!

Le snežec beli te obdaja,
cvetove snežne ti poklanja . . .

Le ve snežinke, tiho nežno
na lahnih krilih, liki sanjam
poljubljate podobo njeno,
pred kojo bil nekdanj sem vdano kl nil
glavo,

vesel, otožen v vsakem času
poklekaj k njenemu podnožju.

Jaz zabil nisem na cvetove
v ujin, zabil nisem na oltar,
tud' tu obračal do Marije
se v žalosti in tugi sem vsak dan.

Mi bila vedno blaga mati,
me ščitila, ko tulil je vihar,
ko stal že blizu sem propasti,
roko rešilno mi poslala v bran.

In če si pust olta s podobo
in cvetja nikdo ti ne nosi,
v prsili bije neprestano
srce prevdano — „Roži skrivno tni.“

NA GORJANCIH.

Čitateljem za novo leto 1907. — D. II. — (Konc).

Po kosilu katerega smo prav slastno povžli, pristopil sem pa jaz k ognjišču in med tem, ko sta si šla onedva malo cerkev ogledat, skuhal čaj.

Nazaj prišedšima sem postavil pred vsakega na mizo skudelico gorkega čaja, ki je pa vsem še najbolj teknil. Posebno se je morala ta kitajska jed dopasti Božidoru, kajti na njegovo vprašanje: če, ga je še kaj ostalo nalil sem mu ga drugič do vrha v skledico (skudelico.)

Nato smo pogledali še malo podrobni zemljevid Dolenjske, ter iskali na njem danes prehojene kraje in točke. Potem pa smo se jeli pripravljati na odhod. Radi bi bili namreč prišli še pred nočjo do prve vasice. Kar je bilo ostalo jedi pospravili smo zope: nazaj o nahrbtnike; izposojeno posodo, pa ter vilice in nože smo pa pomili v luži, ki se nahaja za cerkvijo, ter tako očiščine pripomočke k jedi, zložili v hiši na svoje poprejšnje mesto nazaj. Sploh smo, celo kočo zopet lepo pospravili in kolikor se je le dalo tudi osnažili. Predvsem poskrbeli smo da je ogenj v ognjišču poponoma pogasnil, zaprli še vsa okna in duri v hiši, zaklenili vežna vrata in ob štirih začeli smo slediti našim poprejšnjim stopinjam. Namenili smo se, da gremo po isti poti, po kateri smo gori prišli, tudi domov. V začetku naj se nekoliko zeblo, toda hitra hoja po hribu navzdol, ogrevala nas je vedno bolj. Prišli smo kmalu do že poprejimenovanega studenta „Gosdodična,“ ter tukaj zopet malo južinali. Ravno ko hočemr oditi, dogodilo se je pa meni nekaj, kar bi raje zamolčal. Ta studenec nima nič kaj urejene struge in se zato poljubno razliva po košenicah, ki se le-tu nahaajo. Ker je pa bilo nazaj grede veliko bolj mrzlo kakor pa zjutraj, zmrznila je vsa ta razlita voda in meni, ubogemu revežu, je spodrsnilo tukaj vsled neke palčice. Padel sem na tla in hitel z brzovlakom daleč, daleč v dolino. Ustavil sem se še le v nekem jarku, malo korakov od ti-tega velikega blata, v katerem bi zjutraj kmalu notri ostal. Opazil sem tudi na svojo veliko žalost, da sem se pripeljal le-sem brez nahrbtnika, klobuka in potne palice. Ozrem se okrog sebe. Popolnoma sam! Pokličem Vladimira! Nobenega odgovora. Pokličem Božidara! Tudi nič! Sedaj sem se šele spomnil, da še ne moreta biti za menoj; kajti onedva prideta najbrže z kakim drugim vlakom, ki gotovo počasneje vozi, kakor pa moj brzovlak. In res je bilo tako! Čez nekaj minut zagledam ju zopet ves vesel ki prihajata s tovrnim vlakom. Vladimir je v sel, namreč dva nahrbnika Božidar pa je imel na glavi dva klobuka. Še sedaj ju vidim, kako se mi iz srca smejata, ter mi oddajata mojo lastnino, katero sem jaz vsled prehitre vožnje, zgubil. Le o gorjači nisem nič zvedel, na kateri postaji, da je izstopila. Po preteku pol ure prišli smo na nam že znano kolo ozno pot mimo Gaberjev in Ilrušice,

ter dospeli do sv. Jušta Kerja nismo bili nazaj grede namenjeni iti skozi gozd, ostali smo na cesti, ter se še precej urno, vendar ne tako kakor jaz preje, pomikali dalje proti svojemu domu. Čim bolj smo se bližali mu, tem veselejši smo postajali. In ko sem enkrat vprašal Božidara, če je še kdaj pripravljen narediti po zimi izlet na Gorjance, vrnila bi se oba najraje takoj.

Seveda sem jima na to rekel, da letos ne pojdimo več in tudi to zimo ne; pač pa hočemo sv. Miklavža in sv. Jedert obiskati drugo leto, če ne preje vsaj meseca maja, ko nas Vlah povabi na blagoslovljenje z znano ljudsko pesmico:

„Pridi na Gorjance,
Boš je 'el pečene janjce;
Tam se sv. Miklavž časti,
Vlah pa Kranjca pogosti!“

Takrat torej pojdimo; da boš a videla kako se peko janjci, ter opazovala obilo množico

ljudi, posebno Belokranjce v različni noši, katerih pride vedno po par sto ob tej priliki sv. Miklavža obiskat.

Te blagoslovljenje ponovi se še enkrat meseca septembra ali avgusta, kakoršno je že ravno vreme, toda drugič ne pride toliko ljudi gori kakor prvič.

Med takim pogovorom, razkladanjem in modrovanjem prišli smo ob desetih v noč zopet domov. Pili smo kolikor toliko vsi utrujeni od dolge poti, katero smo danes naredili, zato smo legli kmalu k počitku.

Tako, dragi čitatelj, to je konec današnjega izleta in mojih vrstic. V mesecu maju ali juniju ti pa zopet ka sporočim od Gorjancev; ko bodem namreč z blagoslovljenja prišel. Povedal ti bodem kako smo pekli in vrteli nad ražnjem janjeca, pili belokranjsko črnino itd. itd. Takrat zvedel boš tudi kaj več zgodovine od celih

Pogled na Irkutsk (mesto v Sibiriji na Ruskem).

Gorjancev, kakor tudi od posameznih točk; n. pr. od studenca Gospodičina in krvavega kamna. Dalje od cerkvice sv. Miklavža in koč, ter — kar te bode posebno zanimalo — od razvalin cerkve sv. Jedert (od katoliške in staroverske.) znamenito še izza turških časov, ter kdaj in zakaj sta bili zidani in kdo je bral zadnj mašo v njih.

Povedal ti bodem seveda tudi, kako ro mantično je opazovati spomladi zgodaj v jutru celo prirodo z vrh visokega hriba, ko se pravkar vzbuja iz svojega spanja, v naročju veličastno se zarečega solca; ko izgublja mesec svojo svitlobo in bledijo zvezde; ti pa stojiš razočaran

med žvrgolnjenjem ptičev nad prirodo lepoto in hvališ Gospoda, ki je vse to iz nič naredil

Ali ako isto opazuješ v mraku, ko solnce tone in celo prirodo zaspava. Ne bodeš se li spomnil nekega višjega, nadnaravnega bitja! Da! Prav gotovo se ga bodeš!

V diš, vse to opisal in povedal bi bodem omenjena meseca, kolikor mi bode le mogoče natanko, še bodeš ostal celo leto zvest »Družinskemu Prijatelju!«

Želim ti še srečno in veselo novo 1907. leto, ter kličem: Ostani zdrav! dotlej, da se zopet vidiva.

POLITIKA.

Avstrija-Ogrs. a. Vladni list je prinesel cesarski patent, s katerim je bil razpuščen državni zbor. Isti list pa prinaša tudi nekak proglas vlade na volivce, v katerem jih vabi, da si izberejo za zastopnike take moze, ki bodo imeli veselje, zmožnost in voljo za delovanje v prid ljudstva. Lepe besede, prašanje je le, če bodo našle poslušna ušesa. Že sedaj se opaža povsod živahno gibanje kot priprava na nekatere važne volitve. Zlasti pa moramo biti katoličani oprezní, ker naši sovražniki bodo napeli vse sile, da spravijo v novo zbornico kolikor mogoče več somišljenikov, po katerih hočejo naše zakonodajstvo utihotapiti protiverske postavbe. Dolžnost katoličanov je torej, da dajo glas le takim možem, ki stojijo odločno na krščanskem stališču. V novem drž. zboru hočejo ustanoviti vsi liberalni poslanci vseh avstr. narodnosti in barv mogočno stranko z namenom pobijati krščanstvo. Njim nasproti pa se morajo postaviti krščanski poslanci. Da bo njih število večje kot ono nasprotnikov, zato naj vsak katoličan stori svojo dolžnost. — Odstopiti je moral ogrski minister Poloni, kakor smo javili zadnjič. Njegov naslednik je Ginter. — V hrvaškem saboru obstruirajo Starčevićanci; zahtevajo namreč, da se iz adrese izloči ime srbski, česar pa koalicija noče privoliti. Bile so tudi v Zagrebu demonstracije za in proti Starčevićancem.

Drugi kraji. Na Ruskem se vrše volitve volilnih mož še dokaj mirno. Vendar še dosedaj ni moč reči, katera stranka bo najmočnejša v novi dumi. — Na Nemkem so končane volitve v drž. zbor. Česar ni nihče pričakoval, se je zgodilo. Soc. demokratje so izgubili skoro polovico mandatov navzlic vsej organizaciji in divji agitaciji. Trezno in politično zrelo nemško ljudstvo je spoznalo te harlakine, ki znajo le zabavljati in podirati, pa nič zidati. Če je prišla taka kazen nad nemško soc. dem. stranko, ki je najbolja vseh soc. dem. strank, smemo upati, da pride sodnji dan tudi za soc. dem. po drugih državah. Seveda zato pa kat. vseeno ne smemo spat, ker soc. dem. bodo podvojili svoje delo, da zopet pridobijo, kar so izgubili. Centrum pa se je vrnil pojačan in pomnožen kot najmočnejša edinstvena stranka v drž. zboru, Tudi Poljaki so pridobili 4 mandate. Torej vladna zmaga vendar le ni tako sijajna, kakor kaže nem. ks. vlada. — Francoski škofje so izdelali načrt, po katerem bodo duhovniki lahko sklepali pogodbe s župani in tako omogočili javno službo božjo v cerkvah.

Minister Brian je menda zadovoljen sprejeti z malimi spremembami ta predlog. S tem pa ni

zadovoljen min. predsednik Klemensí, ki bi hotel cerkev kar zadaviti in je zato v zbornici napal Briana, ki je zapustil zborico. Za sedaj sta se sicer pobotala, ali vendar je njih medsebojno delovanje otežkočeno; prej ali slej se bosta morala ločiti.

DRUŠTVA.

Ženska Mar. dr. v Trstu. Šestega januarja smo imele v Armenski cerkvi molitveno uro, ob tej priložnosti smo obile prijazne spominke od rejšnjega ljubljene g. voditelja kanonika Frančiška Kosca. Zelo nas je veselilo imeti spominek, njegovega stiridesetletnega mašništva. Zato se mu iskreno zahvaljujemo. Tudi njegovo ime hočemo ohraniti v najboljšem spominu. Naj bi ga Vsegamogočni ohranil še mnoga leta zdravega in zadovoljnega.

Vedno hvaležne mu

Marijine hčere.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Trstu ulica S. Francesco 15. I, priredi zabavni večer dne 10. svečana ob 5 uri in pol popoldne in na 12. svečana ob isti uri.

NOVICE.

† **Umrla** je našemu prijatelju č. g. M. Hušo, kaplanu v Brežovici mati. Skromna in tiha živela je le za svojega edinca; zanj je žrtvovala s oje življenje. Ko pa se ji je izpolnila najljubša želja, jo je poklical Gospod k sebi. Č. g. Hušo izrekamo naše iskreno sožalje pok. materi njegovi pa naj sveti večna luč!

Sv. Ivan. Tudi pri ponovitvi igre: »Dve materi« dne 3. februarja t. leta je bila dvorana našega „Marijinega doma“ polna radovednega občinstva. Opazili smo pri veselici tudi iz drugih količanskih vasi mnogo obiskovalcev, ki so z zanimanjem sledili igranju naših vrlih igralk, katere so se tudi topot dobro izkazale. — Opozarjamo še edenkrat, da priredimo na pustno nedeljo dne 10. t. m. primerno veselico. Na vspeh sta dve šaljivi igri in sicer: „Kaznovana radovednost“ (še nikoli drugod igrana razun pri sv. Ivanu) in pa: „Kmet in fotograf.“ Tudi ta igra je nova za okolico. Za malo denarcev, se bo vžilo veliko smeha; zato pa vsi v nedeljo v svetoivanski Mar. dom.

Na sv. Goru misli napraviti železnico tovarnar pl. Frosini Sesler. To bo železnica na zobe ali pa na vrh. Za romarje bo večja komoditeta in manjše zaslužnje.

Ženska tržaška Marijina družba bo imela uro čes enja dne 10. febr. Dne 17. febr. pa bo mesečni shod za oddelek za žene. — V nedeljo 3. t. m. je bil pogreb Marijine hčerke 19 letne Terezije Mišmaš. Mnogo uding je šlo za krsto pokojnice in molilo zanjo. P. v m.

Nova cerkev v Trstu. Tik javnega vrt (sprehajališča) v Trstu se bo sezidala v proslavo šestdesetletnice vladanja Njegovega Velč. Franc Jožefa I. nova cerkev ki bo posvečena Presv. Srcu Jezusovemu.

Za kaplana v Rojan je prišel č. g. Anton Hreščak, dosedaj kaplan v Dolini. Pomanj anje duhovnikov v naši škofiji je toliko, da išče prev. g. škof včasih mesece in mesece, predno more izpolniti kako izpraznjeno mesto.

Iz Doline. Našo Marijino Družbo je zadela bridka izguba. Voditeljica od telka za žene Uršula Sancio, poštarica v Dolini, se je preselila v večnost. Še nam je v spominu blagi njen pokojni mož, bivši župan Dolinski, ki je bil vzoren mož, poštenjak prve vrste. V najboljših letih ga je pokosila smrtna kosa. Pobožna soproga — udova je pogostoma hodila molit na njegov grob, žalovala je po njem zelo, toda obenem jo je tolažila misel in versko prepri anje, saj ga bodem zopet videla v večnosti. To se je zgodilo nepr čakovano hitro. Blaga gospa je sicer delj časa bolehal, a ker je do konca vedno vestno vršila svoja opravila, smo zmiraj upali, da bo le bolje. Bog je hotel drugače. Previdena z verskimi tolažili, katere je zmiraj visoko cenila in dajala vsem lep vzgled, je mirno v Gospodu zaspala.

Brat pokojnice, sedanji župan g. I. Pangere je p skrbel za krasen pogreb. Seveda Marijina družba se ga je tudi mnogo tevilno udeležila. Velika udeležba naroda je bila v dokaz, kako občno čislana je bila naša yoditeljica. Počivaj v miru.

Prejšnje poštne nakaznice po 2 vin se sme še rabiti, če se prilepi na desnem odrezku znamka za en vinar.

Na poštah uradih si lahko za 10 vinarjev naročite malo knjižico, ki obsega vse novejše izpremembe poštne, brzojavne in telefonskih tarif.

Proti podraženju poštne pristojbine se je vršil na Dunaju velik shod. Pozvali so hišne posestnike na Dunaju, naj s prvimi julijem odpovedo poštne upravi dovoljenje, nasajati po njihovih hišah stojala za telefon. Men ta bodo začeli tudi dunajski trgovci raznašati svoja pisma po mestu po svojih slugah, ne p po pošti. Tudi drugod so nezadovoljni, ker se je pošta p dražila.

Tovarno cementa nameravajo zgraditi v Rojanu.

Pozor dekleta! Že zopet hodi en lumpac okoli in vabi dekleta na Grško. Ponuja jim dobre službe, v resnici pa jih hoče le zapeljati v nesramne hiše.

Lep uspeh domače živinoreje. Posestnik g. Fran Miklavčič v Sv. Križu pri Litiji je zredil prešiča, ki je tehtal 313 kg. dal 170 kg. slanine ter je bil prodan za 350 K.

Novo društvo. Deželna vlada je potrdila pravila »Katoliškemu slovenskemu izobraževalnemu društvu« v Vipavi.

Romarska cerkev na sv. Gori je dobila častni naslov bazilike. Tudi cerkev sv. Justa v Trstu je dobila že pred leti od papeža tak naslov. S tem naslovom so združene nekatere pravice.

Nova iznajdba Načelnik kurilnice južne železnice Ivan Šilhan je izumil pripravo, ki zabranjuje vlaku skočiti iz tira. To pripravo je razstavil odlikovan. Priprava se stavi na sedanje izmenjave (veksel.) Enkrat je že zabranila pripravo, da ni skočil s tira poštni vlak s 135 potniki.

Iglo za lase je pogoltnila neka šestletna deklica v Monakovem na Nemškem še februarja m. prejš. I. Zdravnik, ki so ga poklicali, je ukazal samo primerno hrano, ker je navada da notranji organizem takega telesa navadno na čudovit način odvaja. Stariši so se ravnali po zdravnikovem nasvetu mesec dni. Ker je bila deklica čisto zdrava in vesela, so opustili zdravljenje. Nedavno pa je nekoč padla po stopnicah in občutila od takrat v notranjosti silne bolečine. Nato so jo zdravili na monakovski bolnišnici. Pregledali so jo s pomočjo električnih žarkov in videli, kje leži igla. Deklica je umrla, ker ji je igla prodrla na nekem mestu čreva. Slučaj je dokazal, da treba pri takih nesrečah preiskati bolnika takoj s pomočjo Röntgenovih žarkov in ne odlašati z operacijo.

V zmoti ustrelili sinovi očeta. V gozdu pri Smilčju v Dalmaciji je nekdo ukradel kmetu Rasku kravo. Kmet in njegovi sinovi so šli nato iskat po gozdu tatu. Kmalu sta opazila sinova od da eč ukradeno kravo in nekoga oboroženega človeka ki je skočil zanjo. Tega sta usrelila in ko sta prišla na mesto, sta spoznala v mrtvecu očeta.

Cesarska jubilejna razstava v proslavo 60 letnice vladarja našega cesarja, se bo vršila na Dunaju l. 1908. Ta razstava bo slika cele Avstrije in nje razvoja tekom šestih desetletij za vlade cesarja Franciška Jožefa I.

Največja lekarna na svetu je v Moskvi. Imenuje se »Stara nikolska lekarna«. Zgrajena je bila leta 1833. V njej je 700 uslužbencev. Med

tem en zdravnik, 13 izučenih lekarnarjev, 95 možkih in 11 ženskih pomočnikov, 18 elevov, 20 drožistov, 103 prodajalci in raznaševalci, 350 delavcev, 86 pomožnih delavcev in 20 delavk. Nekateri dne reši lekarna 2.000 receptov. Uprava pa je uzorna.

Iz Kozjega na Štajerskem. Tukaj v Kozjem že ni bilo davno tako veselo in ž dane volje, kakor v nedeljo, dne 20. prosinca. Vse se je veselilo bodisi staro ali mlado onega veselega prizora, ki mu ga je ponudilo Gospodarsko bralno društvo po preteku že nekaj časa. Priredilo je vsem svojim cenjenim prijateljem in dobrotnikom javno veselico zanimivo in krasno enodjansko igro „Eno uro doktor“, ki je prav dobro in na zadovoljstvo vsem uspela. Vse vloge so igralci tako dobro izvršili, da skoraj boljše ni mogoče. Med gledalci je bilo veselje in smeha na cente. Vsak se hvalil in občudoval, da zamore bralno društvo vprizoriti kaj takega. Seveda to ni lahka stvar, ker požrtovslnosti je treba dovolj pa z Božjo pomočjo smo dobili hrabrega voditelja v osebi gosp. Antona nadučitelja, ki to stvar tako lepo in krasno vodi, da je veselje. In to še je pokazalo danes, kaj vse premore hrabri in neustrašeni voditelj. Ko je zvečer odzvonilo „Ave Marija“ so že jeli prihajati gledalci iz vseh strani skupaj v gostilno gosp. Frana Gučeka. Posebno tržka gospoda je bila mnogo zastopana. Vsi sedeži so bili polni. Dokaj veliki gostilnični prostor je bil do zadnjega kotička napolnjen. Ob 7 uri svečer se je pričela gledališka predstava. Vse je bilo ocarano in veselo, ko so igralci tako igrali brez vseh napak.

Vas pogorela. — Na pomoč bednim v hudi zimi! — Dne 23. m. m. je nastal v vasi Brestu pod goro Učko velik ogenj, ki je pokončal s oro vso vas. Štela je 45 hiš, ki so skoro vse pogorele. Vse seno in drugi živež, mnogo ovc, svinj, mežgov in krav je poginilo in zgorelo. Sreča v nesreči je bil slučaj, da se je to zgodilo podnevi, dasiravno je razsajala velika burja. Od prebivalcev je ponesrečil samo eden. Ljudje se nahajajo v največjem uboštvi in so večinoma v tem hudem mrazu brez strehe. Zavarovan ni bil v celi vasi nihče. Škodo cenijo nad 57.000 kron. — Pazijsko okrajno glavarstvo je dalo sicer takoj ukaz pobirati po sosednjih občinah milodare. Ali prebivalstvo teh občin je tako revno, da ne more in nima kaj darovati. Zato prosi podpisani župni urad brate Slovence, da bi morda utegnili prispevati s kako šnimikoli bodi darovi ali v denarju ali starih oblekah itd. Nesrečnim pogorelcem bo pač vse dobro došlo. — Župni urad Vranja. P. Lupoglava, Istra. — Franc Marčinko župnik. — **Opomba uredništva:** Toplo priporočamo to prošnjo in prosimo za ponesrečence blagohotnih darov.

Izkaz darov za „Marijin dom“ od 30/10 1906. — 15/1 1907.

Nabrali so: Francišek Guštin 132 K, Ivana Gajeta 112 K, Jožefa Pahor 28 K, Jožefa Katern 32 K 40 stot., Ianka Makuc 32 K, Marija Cvelbar 30 K, Elizabeta Jug 19 K, Neža Šumaj 56 K, Marija Birska 52 K, Ivanka Stefančič 10 K, Ivana Stokelj 21 K 60 stot., Terezija Zobec 31 K, Antonija Kozina 2 K, Marija Kozina 1 K, volilo po pok. „Marijni hčeri“ N. N. 89 K 62 stot. (po odbitih 10,38 K, na pristojbino in kolek. Skupaj 648 K 62 stot. — Na čekovni račun so poslali ms r. Anton Rogac 5 K, Anton Šok 5 K, Val. Jakelj 2 K.

Ustanovniki po 20 K: Ana Rot, Jožefa Sever (v drugič), Apolonija Purič, Ivanka Stibilj, M. B. M. N. 50 K.

Redni udje po 2 K: Uršula Gulič, Margerita Cvetresnik, Ana Krebel, Frančiška Pratoš, Uršula Zupanc, Terezija Bizjak, Marija Kariš, Ivanka Piščanc, Barbara Krapež, Marija Zadnik, Ivana Tomažič, Katarina Koren, Marija Žejn, Katarina Pratinik, Karolina Sado, Marija Janšek, Ivan Kastelic, Ursula Pelos, Neža B-sednjak, Antonija Mlekuš, Marija Škrinjar, Terezija Kodrič, Marija Kastelic, Katarina Ahačič, Marija Ahačič, Ana Markuči, Magdalena Sturm, Marija Vatovac, Katarina Gombač, Marija Ujčič, Katarina Silan, Katarina Vidonla, Marija Škerjanc, Katarina Mlekuš, Terezija Kocijancič, Marija Furlan, Rozalija Čigon, Apolonija Trebec, Ana Jagodnik, Antonija Darič, Marija Čehovin, Ernesta Sancin, Marija Kodela, Marija Cvetbar, Marija Berginc, Jožefa Rožanc, Marija Novak, Valentina Novak, Amalija Krže, Lucija Skrt, Marija Sinčič, Jožefa Sajevic, Katarina Fuk, Ana Zvona, Antonija Kozina, Justa Gasperčič.

Po 10 K: Agata Perhavec, Jožefa Kavc. — Anica Judec 6 K.

Po 5 K: Ana Sturm, Terezija Primic, Frančiška Segolin, Terezija Drobne, Neža Medvešek.

Po 4 K: Katarina Rak, Ivana Zafred, Terezija Wurzer, Neža Serbec, Faganel Jožefa, Ana Bratina, Antonija Jercog, Ema Čampa, Marija Sajevec, M. de B. Payla Stibilj, Frančiška Benčina.

Po 3 K: Ana Žbona, Jerica Prebešek.

Podporni udje po 1 K: Marija Kozina, Jožefa Bak, Karolina Bernetič, Helena Herbatin, Uršula Ban, Helena Šlobec, Rihter Antonija, Marija Rihter, Antonija Vatovec.

Darovi K. I. 40 K, N. N. 20 K; — Po 10 K: Eduard Soffner, Ivana Kersten.

Po 5 K: mgr. Franc Kosec, Jakob Perhavec, Marija Ravbar, Josipa Ravbar. N. N., 3 K 20 stotink

Po 2 K: N. N., Katarina Miklavec, N. N. Neimenovana, Antonia Rihter, Alojzija N., Marija Králj, Jožefa Roncel, Ana Roncel, Ivana Roncel, Marija Stangoferro, Terezija Velkel, Rihter Marija.

Po 1 K: Marija Kavčič, Marija N., Julija Salamon, Emilija Karmeliš, Ivana N., Josipa Jaklič, Marija Rihter, Antonija Rihter, Marija Rihter, Ivana Petelin, Ana Ferluga, Ivana Roncel, Marija Ferluga, Jožef Ursič. — Terezija Pahor

60 stot., Uršula Rihter 60 stot. Jožefa Ferluga 40 stot. Alojzija Mezinca 40 stot. S. H. 40 stot. Josip Sranj 50 stot. Marija Godina 20 stot. Antonija Stradiot 20 stot., N. N. 10 stot.

KOLEDARČEK.

Februar.

10. III. predpepelnična nedelja. (Evangelij: Jezus ozdravi slepca.) Školastika, dev.; Viljem, puščavnik. — 11. ponedeljek: Sedem ustanovitelj servitov; Adolf, škof; Deziderij. — 12. (pustni) torek. Humb. lina, dev.; Evalija; Damijan; Modest. — Danes je mlaj ob 6. uri 40 minut zvečer. — Obeta se še vedno slabo vreme. — 13. sreda: Pepelnica. Začne se štiridesetdanski post Katarina Riči; Jordan; Foska. — 14. četrtek: Valentin, muč.; Zoja, sp. — 15. petek: Spomin trnjeve krone N. G. I. K. Faustin in Javira, muč.; Alfred. — 16. sobota: Julijan, dev. muč.; Kvesim, sp. — 17. I. postna nedelja. (Evangelij: Hudobni duh skuša Jezusa.) Donat in tov; mič.; Silvin; Konstanca. — 18. ponedeljek: Simeon, šk.; Flavijan, šk. — 19. torek: Juljan, sp. Konrad; Viktor. 20. Kvatrna sreda, Elenterij, šk.; Ernelinda; Evharj. — Danes je prvi krajec ob 5. uri 3. min. zjutraj. — Vreme, kakor prejšnji teden. — 21. četrtek: Maksimiljan, šk.; Ebonora, kraljica. — 22. kvatrni petek: stol sv. Petra v Antiohiji; Marjeta. — 23. kvatrna sobota. Peter Damijan, šk.; Romana; Milburga.

KNJIŽEV. IN UMETNOST.

Kdor skrbno zasleduje zdravo slovensko leposlovje, je prepričan, da čvrsto napredujemo. Ravno kar smo dobili I. in II. zvezek „Ljudske knjižnice“ v krasni vezavi. Oba zvezka, skupaj vezana v lične platnice celo platno veljata K 1-80. Kdor dopošlje ta znesek v naprej, dobi knjižnico poštnice prosto.

„Kat liška bukvarna“ v Ljubljani zasluži o tem obziru pravo pohvalo. Posebno nam ugaja moderna prikupljiva oblika.

Kritična razprava o lurskih dogodkih. I. del. Spisal Dr. Jurij Bertrin vsenčiliški profesor v Parizu. Na prodaj v katoliški bukvarni v Ljubljani za K. 72 vin po pošti. Učenega pisatelja je pohvalil v posebnem pismu sv. Oče Pij X. sam in s tem je rečeno dovolj. Prvi del obsega v prvem poglavju samo zgodbo prikazovanj, in to tako jasno in priprosto, da čita vsakdo z zanimanjem. V drugem poglavju razpravlja pisatelj strogo znanstveno o resničnosti prikazovanj, v tretjem poglavju pa o razmerju med prikazovanji in cerkvijo. Vseini omikancem priporočamo to izvrstno knjigo. Kdor ima le količjak dobre volje in odkrito srce, si s takim berilom gotovo utrdi sv. vero in ljubezen do Brezmadežne Device.

ZA KRATEK ČAS.

Kdo je blazen? V Parizu živeča zakonska dvojica Serenil se ne razume. Zato se hoče mož odkrižati žene in narobe. Žena je šla k nekemu

zdravniku, ki ji je napra il izpričevalo o blaznosti njenega moža. Mož pa je dobil istotako izpričevalo pri drugem zdravniku da njegova soproga ni popolnoma pri pameti. Nato sta tožila oba za ločitev zakono in vložila oba kot obtožnice izpričevala blaznosti. Sodišče je odredilo, da se preiščeta oba in da se končno odredi, kateri obeh je blazen.

Dva moža sta se razgovarjala o svojih ženah. Prvi pravi: „Jaz sem spoznal svojo staro ko iko velja že tri mesece pred poroko.“ Drugi pa pristavi žalostno: Jaz sem pa svojo spoznal žalibog tri mesece po poroki, koliko ne velja.“

Pravočasno. Nekemu kmetu na vasi je pogorela hiša, predno je mogla priti ognjegasna straža. Da bi se izognili v prihodnje občani sličnim nezgodam, je oznanil župan nastopno nedeljo pred cerkvijo: „Od danes naprej jo vsem strogo zapovedano, da morajo vsi pol ure predno jim izbruhne požar v hiši, hlevu ali skednju, naznaniti to županu, da more o priti ognjegasci pravo asno gasiti.“

UGANKE.

Rešitev ugank:

Klobasa (mulca). — Pravda (denar). — Žebelj.

1. Kaj delaš kadar na solncu stojiš?
2. V kateri hiši ni nobene miši?
3. Kaj ima clovek, da sam nerabi.

Prv so jih rešili: Benedik Franc, Rovt Sv. Lenart (Gorenjsko). — Bogomila Vidrih učenka IV. r z. na Opčin h. — Mih. Pustisek (Kozje Štjersko).

Darilo za rešitev ugank se je takrat poslalo Mihaelu Pustišku v Kozje. Lep nož pride tudi včas prav. Prihodnjič tudi ne bo brez darila.

Kdo pa bo tako srečen, bode te b. ali v prihodnji številki.

LISTNICA RAZPOSILJASTVA.

Kdor ima le posamezne številke lanskega letnika in ne misli na vezavo, nam zelo vstreže, če nam jih da na razpolago.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Pomota v 2. številki. V prvi kitici pesmice „Krešemiro“ je izpuščena besedica »mi« „Kaj si tako mi turobno“

Slovenski misijonar v vzhodni Azije je vel. g. P. Turk.

Rafaelova družba na Dunaju (Wien X Favoritenstrasse 96 Volkslesehalle) prosi naj se ji poroča o vzrokih izseljevanja in o nesrečnih dogodljivih izseljencev.

Veseli nas da je veliko število naročnikov spoznalo takoj pomen položnic, katere smo priložili zadnji številki. Na ostale, upamo, tudi ne bo treba d. l. o. č. kati.

PROSIMO POMAGAJTE!

P. n. g.!

V Istri pri Buzetu nahaja se slovensko-hrvaška občina Sočrga. Šteje šestnajst vasi in okoli tisoč prebivalcev.

Ljudstvo je ubogo, najubožnejše v vsej Istri.

Izmed 134 kmetovalcev ni enega, kateri bi mogel živeti od svojih prispevkov. Mnogi iščejo dela in zaslužka v Trstu, drugi beracijo, da se preživijo, ostali pa doma trpijo in pred časom umirajo za pomanjkanjem. — Hiše so take, kakor drugod navadni hlevi. V 57. hišah ni najti ene postelje, ene mize, enega stola. V enih in stih prostorih prebivajo ljudje in živali. —

Šole ni. Čitati in pisati zna malokdo. Nad 200 otrok je brez šolskega poduka. Tudi ni primernega prostora, da bi mogel dušni pastir za silo podučevati ukaželjno mladino.

Župnišče je tako, da ni varno bivati v nem. — Pred tremi leti je svetna oblast prepovedala opravljati službo božjo v cerkvi ne da bi poskrbela za popravo iste ali za zidanje nove. Lani se je cerkev posula. Bila je najlepša in največja stavba v občini: dolga osem, široka tri in visoka dva in pol metra.

Zaupajoč v božjo previdnost, začeli smo zidati novo cerkev. Posvečena je presv. Srcu Jezusovemu. Začeli smo, a dokončati ne moremo. Cerkev je brez tlaka, brez oltarjev. Ena mizica, eno razpelo dva svetilnika, to je vsa notranja oprava. Poleg tega imamo še 17.875 K dolga. C. kr. na mestništvo nam je dovolilo pobirati miloščino. V teku enega leta nabrali smo po vsi Istri 465 K.

P. n. g.! V imenu Jezusovem Vas prosimo, pomagajte nam, da dovišimo zapričeto delo v čast božjemu Srcu!

Ljudstvo je ubogo, a dobro, in večinoma še nepokvarjeno. Hvaležno Vam bo za vsak najmanjši dar.

Vljudno podpisani bo vsak prvi petek v mesecu opravljal daritev sv. maše v čast presv. Srcu Jezusovemu za vse dobrotnike.

V Sočrgi, dne 17. januarja 1907.

Za stavbni odbor:

A. J. BUDIN
duhovnik.

Vabilo družbe sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja stopa pred Slovence s srčnim vabilom k prav obilnemu pristopu. Kakor kaže »Glasnik« v zadnjem družbenim koledarju, je število no-

vopisanih udov v »zlatih bukvah« doseglo častno število 267.194, in družba je od časa svoje ustanovitve sem razposlala samo svojim redno vpisanim udom 10.800.934 knjig.

Slovinci! Ali nas te številke ne vzpodbujajo k nadaljni vztrajnosti, k vedno novemu napredku? Zato veljaj i za to leto: Kdor le more, pristopi k družbi sv. Mohorja! Zvesti ji ostanite v si stari udje, pridobite si pa tudi še prav mnogo novih. Zlasti po mnogih naših društvih naj bi se pričela prav živahna agitacija za družbo sv. Mohorja! Čim večje bo število udov, tem uspešneje bo mogla družba izvrševati svoje delo za verski, narodni, kulturni napredek Slovencev! — S posebno prošnjo se zopet obačamo do čč. gg. poverjenikov, da prevzamejo tudi letos svoje sicer težavno, a toli koristno in zaslužno delo, ter družbi dovedejo čim največ starih in novih udov!

Književni dar za l. 1907 je ta-le:

»Zgodbe sv. pisma,« 14. snopič. V tem snopiču bo podal Slovincem dobro znani pisatelj dr. J. E. Krek prevod in razlago »Dejanje apostolov.« — »Zgodbe« so kakor po vsebini, tako po slikah Slovincem tako dobro znane, da jih pač ni treba več pripročati! Naj bi nam ohranile stare, in privabile prav mnogo novih udov!

2. »Pamet in vera.« III. zvezek. Spisal J. M. Seigerschmied. — Prejšnja dva zvezka tega temeljitega dela sta si pridobila mnogo priznanja. Gotovo bo tudi tretji zadovoljil čitatelje. Poljudno, znanstveno-temeljito obravnava vprašanja: »Očetova podoba«, »Odkod in čemu?«, »Nevidni svet«, »Prevažna vprašanja«, »Osodepolni padeč«.

3. »Umni čebelar.« 1. snopič. Spisal Fr. Lakmayr. Ljuba prijateljica je slovenskim oratarjem pa tudi drugim čebela. Čebelarstvo je zadnje leta zelo napredovalo in čebelarji so ob družbe že mnogokrat zahtevali poučno knjigo o tej stroki. Letos jo podamo! Spisal je to delo priznani strokovnjak-čebelar in gotovo bo ustregla širšim krogom.

4. »Življenja trnjeva pot,« se imenuje lepa povest, katero po resnični zgodbi iz polupreteklega časa Mohorjanom pripoveduje znani slovenski pisatelj Josip Kostanjevec.

5. »Slovenske Večernice,« 59. zvezek, bodo tudi podale lepega pripovednega berila. Že stara, a vedno priljubljena znanka so »Večernice« Slovincem, in bodo to stale gotovo tudi za bodoče.

6. Koledar družbe sv. Mohorja za l. 1908.

Koledar je Slovincem istotako že star znanec! Potrudili se bomo, da bo kolikor mogoče zanimiv, pa tudi kratkočasen.

Evo, to Vam je književni dar, ki ga letos podaja družba sv. Mohorja! Na Vas, dragi Slovenci, je, da s čim najobilnejšim pristopom k družbi poskrbite za to, da se te knjige čim največ razširijo med narod!

Nabiralne pole z denarjem naj se odboru določijo **do dne 5. marca**. Mnogo truda, sitnosti in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne določijo ob pravem času udnino!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnine (2 kroni) dodat še 40 vinarjev za opravilne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo itd. Seveda morajo potem poštino, ki znaša veliko več, še sami plačati. Isto velja tudi za posamezne pošiljkatve.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo ostani: »Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!

V Celovcu, dne 30. prosinca 1907.

O D B O R.

„Družinski Prijatelj“ dobiva v zameno te-le liste:

I Slovenske:

Trst: »Novi list«
Gorica: »Gorica«, »Primorski list«, »Primorski gospodar«.
Ljubljana: »Domoljub«, »Bogoljub«, »Načmoč«, »Don Boško«.
Novo mesto: »Dolenjske novice«.
Maribor: »Slovenski gospodar«, »Naš dom«, »Glasnik«.
Celje: »Pičalka«.
Celovec: »Mir«.
Dunaj: »Zora«.

II Hrvaške:

Krk: »Pučki Prijatelj«
Zagreb: »Istina«.
Sarajevo: »Vrh bosna«.
Split: »Dan«.

Češki:

Brno: »Museum«.

Obvestilo.

Knjižica „**Na ples**“ ja izšla v prvem natisu v lanski jeseni. V par mesecih se je popolnoma razprodala. Sledeti je moral drugi natis v večjem sevilu izvodov. Pred božičnimi prazniki se je bil ta začel razpošiljati, toda že kmalu po novem letu je došla po el Na stotine naročbe je prišlo že za tretji natis. Ker se naročbe dan za dnevom množe, se bode knjižica na novo pregledala in tiskala na lepšem papirju.

Da se knjižica razširi tudi med najrevnejše sloje, bode veljala le **30 vinarjev** (s poštino in s čekom 38 vinarjev).

Knjižica je pisana za prijatelje in nasprotnike plesa, za stare in mlade, za izobražene in priproste, za obojni spol.

Slovensko časopisje je oba natisa pohvalno ocenilo. Neki veljak nam piše o knjižici: »ne poznam bolj moderne knjižice, kot je **»Na ples«**«.

Da sta pa brez posebnega ponujanja tako hitro pošla oba dva natisa, je na lepši dokaz, da je potreben tretji natis še z večjim številom izvodov,

Naročbe naj se čim preje pošiljaio Upravni-tvu „Družinskega Prijatelja“ v Trstu S. Francesco 15. I. Priporoča se naročanje po več izvodov.

„Izdajavec.“ Zgodovinska povest iz turških časov. Spisal F. V. Slemenik. Str. 130. — L. 1873 je izdala Družba sv. Mohorja, ki je takrat štela 21892 udov poljudno povest „Izdajavec“, ki je pri braveh našla mnogo priznanja. Veckrat se je izrekla želja naj se knjiga ponatisne, ker bo dobro došla čitajočemu občinstvu. Družba je tej žslji ustregla in „Izdajavec“ je sedaj izšel v drugem natisu. Povest je lepo zasnovana, polna iskrenega domolubja in zelo zanimiva. Toplo jo priporočam! Stane mehko vezana za ude 80 vin, za neude in po bukvarnah 1 K, po pošti 20 vin. več — Družba sv. Mohorja bo izdala za naprej tudi druge ponatise prej izdanih, sedaj že redkih povestij itd.

Slovenci in Slovenke!

Spomnite se družbe sv. Cirila in Metoda

